

88157

Vår Fågelvärld 47 (1988)

Korta rapporter

Fjällvråk tar hornuggla

ULF ANTONSSON

Förmiddagen den 7 januari 1987 befann jag mig på Ölands Södra Udde. Vädret var halvklart, stilla, -11°C och snötäcket 30–40 cm djupt. Jag hade god överblick över området bakom ringmärkningsstationen. Plötsligt dök en hornuggla *Asio otus* upp och började jaga i området, ungefär 150–200 m bort. När hornugglan ryttade på cirka 5 m höjd närmade sig en fjällvråk *Buteo lagopus* ugglan från sidan. Helt oväntat slog den klorna i hornugglans kropp och landade sedan med den i närheten. Hela aktionen såg väldigt smidig ut.

Jag närmade mig försiktigt för att ta några bilder, men på cirka 100 m håll lättade fjällvråken med bytet, flög iväg och landade mitt på Schäferiängarna.

Enligt Mikkola (1976) är hornugglan den ugglan som slås oftast av rovfåglar. Mikkola anger emellertid enbart en iakttagelse av fjällvråk som slagit hornuggla. Vanligaste predatorn när det gäller hornuggla är inte helt oväntat, och utan konkurrens, duvhök *Accipiter gentilis*.

Summary: *Rough-legged Buzzard, Buteo lagopus, capturing Long-eared Owl, Asio otus.*

On 7 January, 1987, (calm, -11°C , snow cover 30–40 cm), a Rough-legged Buzzard was observed capturing a Long-eared Owl whilst hovering approximately 5 m. above ground, at Ottenby, Öland.

Litteratur

Mikkola, H. 1976. Owls killing and killed by other owls and raptors in Europe. *British Birds* 69: 144–154.

Ulf Antonsson, Djurängsvägen 37 A, 393 54 Kalmar

Uppträdandet hos en flock korpar i nysnö

ARNE EKLÖW

Tillsammans med en kamrat satt jag en dag i februari 1987 i en koja invid en örnätel vid Mälaren. Avsikten var att studera en gammal havsörn som höll till i trakten och brukade besöka åteln. Denna bestod av ett antal svinkroppar.

Något örnbesök blev det inte för dagen, men en flock om 25 korpar beredde oss stort nöje. Under natten hade det fallit mycket snö, som bildade ett mjukt, ca 20 cm tjock snötäcke. Temperaturen var då vi anlände i gryningen någon grad under noll.

Anländande korpar och kråkor satt den första timmen i de omgivande träden. Så småningom tog de försiktigt åteln och den närmaste terrängen i besittning. Men det verkade som om korparna var mer intresserade av den lösa, mjuka snön kring åteln än av det utlagda köttet. Snön nyttjades nämligen för bad! Då och då pressade korparna ner bröstet i snön, vred och vände på sig och la sig ned på sidan med utsträckta vingar, uppenbarligen i syfte att "bada" hela kroppen.

I flocken fanns flera till synes etablerade par, där de ingående fåglarna kontinuerligt höll sig i varandras närhet. Parens beteenden var särskilt intressant att studera. De bet i varandras näbbar långa stunder, varsamt och med varierande näbbgrepp. Ibland satt den ene av makarna och pillade med näbben bland hjässfjädrarna på partnern. Denna satt med nedåtriktad näbb och föreföll att njuta av behandlingen. Så byttes rollerna; "pillaren" blev "njutare" och vice versa.

Allra roligast var att bevittna en slags "dragkamp". Fågelparet la sig ned på sidan, med bukarna mot varandra. De sträckte ut ett ben och grep tag i varandras klor. Det föreföll som om de försökte dra varandra till sig. Samtidigt återkom det tidigare nämnda näbbbitandet.

De olika beteendena utövades så vitt vi kunde se av alla par i flocken, men de skedde inte i någon bestämd ordning. Under hela tiden vi befann oss i kojans, 5–6 timmar, pågick lekarna. Åteln ägnades, som sagt, inte så stort intresse.

Synbarligen var det den djupa, lösa snön som utlöste beteendena. Men parens märkliga kurtis kan rimligtvis också sättas i samband med att artens fortplantningstid börjar i februari. Jag vet att man inte bör anlägga ett antropomorftiskt synsätt på djurs beteende, men nog verkade det som om korparna den här vintermorgonen njöt av sina lekar och hade kul.

Summary: *The behaviour of Ravens, Corvus corax, in fresh snow.*

In February 1987, a study was carried out on the reaction to a freshfallen covering of snow in a flock of Ravens. The Ravens seemed to be more interested in the snow than in

Dagbok från ett landskap:

Norrbottnen, vårvinter

TEXT OCH BILD: MATSÅKE BERGSTRÖM

Blå skymning. Över den alltmer grovkorniga snön ångar dagsmejan upp och lägger sig som en dimskiva i midjehöjd. Inom några timmar ligger skaren knallhård och lättframkomlig. Någonstans ur blådiset stiger ett första trevande orrbubbel, och till höger om mig skrattar en riptupp i myrkantens videbård. Svagt anar jag sparvugglans tidssignal. I övrigt ligger skogslandet tyst. Inga vårfågelläten ännu.

På ängsladans tak sitter en jätteuggla. Sakta vrider den på huvudet och lyssnar. Så bugar den framåt och lämnar nocken. Ett par väldiga vingar rör långsamt ut över snötäcket. Så stiger ugglan snett uppåt, bromsar in, och med halvt indragna vingar störtar den ner i snön. Som en enorm sagofjäril ligger den där med utbredda vingar. Lyfter så upp ena foten i vars klor en livlös sork dinglar. En gul näbb griper tag i bytet, och med ett par knyck på huvudet är sorken försvunnen.

Lappugglan, sorkbombaren, har slagit till. Med majestätiska vingslag styr den tillbaka till utgångspunkten. Vid den här tiden ser man lappugglor lite varstans i kustlandet, spanande efter sork från åkerkanternas björktoptar, ladutak och telefonstolpar. Och trots att åtskilliga lappugglor under snart tjugo års tid etsats på mina näthinnor så orsakar den mig fortfarande hjärtklappning. Denna nordlandets jätte med sitt fantasieggande utseende, som född ur gammelgranens skrovliga hud. Ett sagans trollväsen i lavgrått och barkbrunt. Norrbottensfågeln.

a near-by carrion. The snow was used for bathing, in that the birds forced their breasts into the snow, turned and twisted themselves, and lay down with wings stretched out, clearly with the intention of covering the whole body. The flock included several pairs, which kept together. They showed three different variants of notable behaviour, which can probably be related to their reproductive season: The birds bit each other's bills, carefully and in a variety of grips. Occasionally, one of the birds in a pair would pick with its bill among the crownfeathers of its

partner, which sat with bill pointing down; after a while they changed position. Lying on their sides, belly to belly, they stretched out their legs and grasped each other's claws, at the same time biting their partner's bill.

All the pairs in the flock appeared to indulge in such behaviour, which did not occur in any particular sequence, and continued for at least five hours, with short interruptions for visiting the carrion.

Arne Eklöw, Furuvägen 27, 731 42 Köping